

Desafiem el futur: la festa del Congrés de Cultura Catalana:

Lloc: La Cúpula, Museu Nacional d'Art de Catalunya

Data: 18 de març de 2026

Discurs de tancament

A càrrec d'Esteve Plantada, director Congrés de Cultura Catalana)

Avui, després de tres anys d'iniciar aquest nou Congrés, us haig de dir que hem fet molta feina. Han estat mesos de pensar, de trobar-se amb gent, de tenir esperança i veure com naixien noves il·lusions.

El Congrés ha arribat en un moment que molts han catalogat de complex i d'impossible. Potser és així, però nosaltres ho hem viscut de manera molt diferent: pel camí, hem trobat aprenentatges, coneixences i noves mirades que ens han omplert d'energia i de convicció. De seguida vam veure clar que calia un Congrés com aquest, humil i propositiu, que generés espais de trobada i, sobretot –i això ens fa molt feliços– que posés un gra de sorra perquè la gent més jove es conegués i treballés conjuntament.

Deia en Manuel Delgado, en l'acte celebrat tot just dissabte passat a Igualada, i on es reflexionava sobre la força dels ateneus –ja veieu que no hem parat fins l'últim dia– que “La cultura és la capacitat humana de crear universos”.

Després de tres anys, podem dir que el Congrés s'ha dedicat a fer possibles aquests nous universos. Amb imaginació, generositat, fermesa i molta convicció. Un cop fet el trajecte, tenim algunes conclusions, que ara compartiré amb vosaltres.

Primera: el convenciment que cal tornar a vertebrar els Països Catalans. Que junts sumem i vibrem, que som més forts. Que és necessari que ens mirem i que ens identifiquem com una força que, si va de la mà, té molt a dir i molt a fer. Que només si anem junts podem arribar lluny.

Segona: que sense llengua no hi ha comunitat.

La llengua ha travessat cadascun dels actes i trobades del nou Congrés. Ha estat un dels grans eixos, sempre present. Hem celebrat que tenim accents diversos i que tothom hi pot posar el seu, d'accent. I tenim clara una consciència compartida: el català és molt més que un patrimoni cultural; és l'eina que permet construir comunitat, cohesió i projecte col·lectiu. I cal defensar-lo, promoure'l, i fer-lo imprescindible per viure al nostre país.

Com diria la poeta Antonina Canyelles:

(...)

Et prohibiran trencar la c i geminar la ela.

A poc a poc perdrà la fesomia.

A poc a poc perdrà sonoritat la essa.
La be i la ve serà un tant se me'n dóna.
El so neutre es tancarà com una porta.
Acabaràs amb el cos ple d'autopistes.

Tercera: que hem vist com es generaven nous lideratges joves en xarxa. Hi ha molta feina a fer, però hi ha molt de futur. En aquestes noves veus hi ha intelligència, voluntat d'esforç, saba nova per regenerar aquest país que necessita regenerar-se. I hem vist, també, que hi ha alegria. L'alegria d'escoltar i enraonar, de fer propostes que ens portin on vulgui la consciència i la decisió de la gent.

Teníem clar que calia activar una nova generació. I l'hem vist recitar, ballar, cantar, i defensar arguments apassionadament. I ho hem vist mentre sentíem una profunda admiració.

Ens hem cregut que calia apostar per les noves veus i mirades. En aquest sentit, la trobada d'Horta de Sant Joan (del juny de 2025) va ser un revulsiu i un moment que recordarem durant molt de temps. Per la convivència creada, per l'esperit, i per ser un espai d'articulació real.

Com diu Enric Cassasses (aquest segur que el sabeu...):

“No haver-te conegut
seria terrible.
Però terrible terrible.
I no ho sabia.
A sobre, no ho sabia”

Per sort, us vam conèixer.

Per últim, la quarta: hem posat els reptes socials al centre del debat. Vam fer un diagnòstic, hem parlat amb molta gent i encara hem escoltat més. I estem convençuts que els grans reptes de país no es poden desvincular de les desigualtats socials i els desequilibris territorials. Perquè la cultura, entesa com tot allò que determina una societat, és la base per vertebrar la comunitat.

Per acabar, dir-vos que ens hem esforçat al màxim i ho hem fet tan bé com hem sabut (i pogut), perquè volíem sacsejar el país per regenerar-lo, i renovar unes dinàmiques grises i acomodades.

Acabem amb alegria per tota aquesta feina feta. Avui s'acaba una fase de feina, però encetem un nou camí amb gent que mira el futur amb optimisme, sense càrregues, ni hipoteques històriques. Avui no acaba un Congrés, comença la tasca de construir una societat cohesionada, inclusiva i consistent. Amb autoestima, determinació i aire fresc.

Ja acabo. Com es va dir divendres passat, en l'acte celebrat a Sitges sobre colles de foc i diables: “no som conscients del poder que tenim”. Que aquest Congrés certifiqui que sí, que en som, de conscients. I que tota la feina feta ha servit per plantar una llavor que donarà molts fruits d'aquí a no gaire.

Visca la cultura i Visca el futur que tenim per endavant!